પ્રકરણ-૨ (નિયમ સંગ્રહ-૧)
સંગઠનની વિગત, કાર્ય અને ફરજો

૨.૧	જાહેર તંત્રનો ઉદેશ્ય/હેતુ	ગુજરાત રાજયમાં શ્રમયોગી અને તેમના પરિવારોના આર્થિક, શૈક્ષણિક, સામાજીક, સાંસ્કૃતિક ઉત્કર્ષ માટે અને તેમનું જીવનધોરણ ઉચું લાવવા સારુ શ્રમયોગી કલ્યાણની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ માટે નાણાં પુરા પાડવા અને તેવી અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓ ચલાવવા ઉપરાંત બીજા કેટલાંક હેતુઓ માટે લેબર વેલ્ફેર ફંડની રચના કરવી.
૨.૨	જાહેરતંત્રનું મિશન/દૂરંદેશી(વિઝન)	સમગ્ર રાજયના શ્રમયોગી જનસમુદાયનો આર્થિક, શૈક્ષણિક, સામાજીક અને શારિરિક વિકાસ
૨.૩	જાહેરતંત્રનો ટુંકો ઈતિહાસ અને તેની રચનાનો સંદર્ભ	ઔધૌગિક વિકાસનો પાયો – ગુજરાત રાજયનો કાપડ ઉધૌગ અને તેનું ઉત્પાદન સ્થળ મીલો- આ મીલના કામદારો જે રાજયના નાના/મોટા નગર/ગામો માંથી, દેશના વિવિધ રાજયોમાંથી સ્થળાંતર કરીને સમગ્ર રાજયના મોટા શહેરોમાં મીલ-કામદાર તરીકે રાજય અને દેશના વિકાસમાં પોતાનો ફાળો આપતાં હતા, પરંતુ તેમના વિકાસ અને તેમના પરિવારના ઉત્કર્ષ માટે કોઈ વ્યવસ્થાતંત્ર કાર્યરત ન હોવાથી કામદાર પરીવારો યોગ્ય રહેણાંકના અભાવે, પુરતા પોષણના અભાવે, શિક્ષણના અભાવે -વ્યસન અને બદીમાં ફસાયેલા જનસમુદાયને યોગ્ય માર્ગદર્શન, રમતગમત, મનોરંજન અને આનંદ પ્રમોદની પ્રવૃત્તિઓ થી વ્યસન મુકત કરી સશકત બનાવવા સારુ પાયાની શિક્ષણ, રમતગમત, મનોરંજન, આનંદપ્રમોદ, પ્રવાસ-પર્યટન વિગેરે સુવિધાઓ ઉપલબ્ધ કરવા, કામદાર મહિલાઓને સ્વરોજગારલક્ષી તાલીમ આપી આર્થિક સહયોગ આપવા સક્ષમ બનાવવા સાથે શિષ્ટ અને સંસ્કારી વાંચન માટે પુસ્તકાલયો અને સાંસ્કૃતિક અને સમાજીક પ્રવૃત્તિઓ ધ્વારા તેમના સામાજીક અને આર્થિક ઉત્કર્ષ માટે ભારત દેશના વૈધાનિક ઈતિહાસમાં સૌ પ્રથમ મુંબઈ વિધાનસભામાં મુંબઈ મજૂર કલ્યાણ ફંડ અધિનિયમ, ૧૯૫૩ પસાર કરવામાં આવ્યો અને રાજયમાં કામદાર કલ્યાણ પ્રવૃત્તિઓના મંડાણ થયા ત્યારબાદ ગુજરાત રાજયના વિભાજન બાદ ગુજરાત સરકાર ધ્વારા ગુજરાત રાજયની લેબર પોલીસી ઘડવા માટે સ્ટેટ એડવાઈઝરી બોર્ડની રચના કરી અને તેની ભલામણોને પગલે ગુજરાત સરકાર ધ્વારા અધિનિયમને સ્વીકાર કરી ગુજરાત શ્રમયોગી કલ્યાણ બોર્ડની રચના કરવામાં આવી અને આમ ગુજરાત રાજયની સ્થાપના બાદ સમગ્ર ગુજરાત રાજયના કામદાર જનસમુદાયના સર્વાંગી વિકાસ માટે કામદાર વસાહતો/ વિસ્તારોમાં કામદાર કલ્યાણ કેન્દ્રો શરુ કરવામાં આવ્યા.
૨.૪	જાહેર તંત્રની ફરજો	(૧) કામદાર જનમસુદાયના સામાજીક અને શૈક્ષણિક વિકાસ માટે કામદાર કલ્યાણ કેન્દ્રો ખાતે વાંચનાલય અને પુસ્તકાલય ઉપલબ્ધ કરાવવા(૨) કામદાર જનસમુદાયના શારિરિક વિકાસ અને રમતગમત ધ્વારા તેમનામાં કુશળતા અને ચપળતા આવે તે સારુ કેન્દ્રો ખાતે વિવિધ રમત ગમત પ્રવૃત્તિઓ ચલાવવી અને પ્રાથમિક જ્ઞાન આપવું(૩) કામદારો અને તેમના પરિવારોને માનસિક હતાશા દૂર કરવા પ્રવાસ, પર્યટનો અને વિહારધામ યોજના ચલાવવી(૪) કામદાર જનસમુદાયને મનોરંજન અને આનંદપ્રમોદ મળી રહે તે સારુ કેન્દ્રો ખાતે રેડીયો, ટી.વી. અને કામદાર વસાહતોમાં સિનેમા શો કરવા (૫) કામદાર આશ્રિત મહિલાઓને પુરક રોજગાર/સ્વરોજગાર મેળવવા સક્ષમ બનાવવા ગુજરાત સરકારના ટેકનિકલ શિક્ષણ બોર્ડ માન્ય સીવણ વર્ગો ચલાવવા જયાં ટેકનિકલ ટ્રેઈન્ડ શિક્ષિકાઓ ધ્વારા શૈક્ષણિક વર્ગો ચલાવવા જયાં તાલીમાર્થીઓને સિલાઈની તાલીમ પણ આપવી આ ઉપરાંત અન્ય સ્વરોજગાર લક્ષી તાલીમ વર્ગો ધ્વારા વિવિધ તાલીમ આપવી. (૬) સામાજીક અને સામુદાયિક વિકાસની વિવીધ પ્રવૃત્તિઓ ચલાવવી (૭) કામદારોના બાળકોને મોન્ટેસરી પધ્ધતિથી શિક્ષણ આપવા શિશુવિહારો ચલાવવા
૨.૫	જાહેરતંત્રના મુખ્ય કાર્યો અને પ્રવૃત્તિઓ	<u>ગુજરાત શ્રમયોગી કલ્યાણ બોર્ડની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ</u> (૧) ગુજરાત રાજયના નાના/મોટા નગરો/શહેરોમાં આવેલા કામદાર કલ્યાણ કેન્દ્રો/ઉપકેન્દ્રો મારફતે કામદાર જનસમુદાયના સર્વાંગી વિકાસ માટે નીચે

		મુજબની પ્રવૃત્તિઓ ચલાવવામાં આવે છે. **(અ) <u>પુરુષ વિભાગઃ</u>-(૧) વાંચનાલય અને પુસ્તકાલય** **(૨) રમત-ગમત- મૈદાની અને ઈન્ડોર રમતો** **(૩) સંઘ-વ્યાયામ અને કસરત** **(૪) સ્વરોજગાર લક્ષી તાલીમ વર્ગો** **(બ) <u>મહિલા વિભાગઃ-</u> (૧) વાંચનાલય અને પુસ્તકાલય (૨) રમત-ગમત અને** ખેલકુદ (૩) સ્વરોજગાર લક્ષી તાલીમ વર્ગો (૪) વૈકલ્પિક વ્યવસાય માટે સીવણ અને ભરત-ગુંથણ વર્ગો (૫) સામાજીક વિકાસ માટે વાનગી વર્ગો, સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો, આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ લક્ષી, માતૃ કલ્યાણ, બાળ-ઉછેર તેમજ કુટુંબ નિયોજન લક્ષી પ્રવચનો/પ્રદર્શન/સેમીનાર (૬) પ્રવાસ-પર્યટન અને મનોરંજન (ક) <u>શિશુ વિભાગઃ-</u> (૧) મોન્ટેસરી પધ્ધતિ ધ્વારા ટ્રેઈન્ડ શિક્ષિકાઓ ધ્વારા પૂર્વ પ્રાથમીક વર્ગો (૨) બાળક દીઠ દૈનિક પોષણક્ષમ નાસ્તો (૩) બાળકોને રાષ્ટ્રિય પર્વો/ દિવંગત મહાનુભાવોની જન્મ જયંતી ઉજવણી ધ્વારા રાષ્ટ્રિય એકતાની ભાવના દેશભકતિ જેવા સદગુણોનો વિકાસ કરવો
૨.૬	જાહેર તંત્ર ધ્વારા આપવામાં આવતી અન્ય સેવાઓની યાદી અને તેનું સંક્ષિપ્ત વર્ણન	કામદાર કલ્યાણ કેન્દ્રો ખાતે દૈનિક પ્રવૃત્તિઓ ઉપરાંત નીચે મુજબની વિશિષ્ટ પ્રવૃત્તિઓ પણ કરવામાં આવે છે. (અ) મહિલાઓને સ્વરોજગાર લક્ષી તાલીમ- (૧) બ્યુટી ફીકેશન (૨) મહેંદી મુકવી (૩) હસ્તકલાના નમુના બનાવવા (૪) ગ્લાસ પેઈન્ટીંગ(૫) ફેબ્રિક પેઈન્ટીંગ (બ) કેન્દ્ર સરકાર/રાજય સરકાર/બેન્ક/એલ.આઈ.સી. જેવા જાહેર સાહસો ખાતે નોકરી માટે લેવાતી સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા માટે તાલીમ વર્ગો. (ક)કૌશલ્ય વર્ધન તાલિમ- સરકારી આઈ.ટી.આઈ. સંચાલીત તાલીમ વર્ગો ખાતે હાલના શ્રમયોગીની કામગીરીમાં/કૌશલ્ય માં વધારો થાય તે માટે તાલીમ આપવાનો તમામ ખર્ચ સાથે તાલીમના દિવસ દીઠ રુ. ૨૦૦/- સ્ટાઈપેન્ડ આપવામાં આવે છે. (ડ) વિહારધામ યોજના- રાજયનાઐતિહાસિક/ધાર્મિક/હવાખાવાના સ્થળોએ જવા આવવા મુસાફરી ભાડાની સહાય... (ઇ) મોબાઈલ મેડીકલ વાનઃ- નવા વિકસીત ઔધૌગિક વિસ્તારો જયાં હજુ સુધી તબીબી સેવા ઉપલબ્ધ નથી ત્યાં રહેતા શ્રમયોગી પરીવારોને મોબાઈલ મેડીકલ વાન ધ્વારા તબીબી સલાહ સાથે દવાઓ વીનામુલ્યે આપવા કુલ ૦૮ વાન કાર્યરત છે.
૨.૭	જાહેરતંત્રની રાજય, નિયામક કચેરી, પ્રાદેશિક/જિલ્લા/બ્લોક વિગેરે સ્તરોએ સંસ્થાગત માળખાકીય આલેખ	૨.૧૧ મુજબ
૨.૮	જાહેરતંત્રની અસરકારકતા અને કાર્યક્ષમતા વધારવા માટે લોકો પાસેથી અપેક્ષાઓ	શ્રમ ફાળો અને લોક ભાગીદારી
૨.૯	લોક સહયોગ મેળવવા માટેની ગોઠવણ અને પધ્ધતિઓ	કેન્દ્ર સલાહકાર સમિતિ અને લોક સંપર્ક
૨.૧૦	સેવા આપવાની દેખરેખ, નિયંત્રણ અને જાહેર ફરીયાદ નિવારણ માટે ઉપલબ્ધ તંત્ર	બોર્ડ, વેલ્ફેર કમિશનર અને લેબર વેલ્ફેર ઓફિસર/આસી.લેબર વેલ્ફેર ઓફિસર
૨.૧૧	મુખ્ય કચેરી અને જુદા જુદા સ્તરોએ આવેલી અન્ય કચેરીઓના સરનામાં(વપરાશકારને સમજવામાં સરળ પડે તે માટે જિલ્લાવાર વર્ગીકરણ કરો	વડી કચેરીઃ-ગુજરાત શ્રમયોગી કલ્યાણ બોર્ડ, ગવર્મેન્ટ જી કોલોની, સુખરામનગર, રખીયાલ રોડ, અમદાવાદ-૨૧

અમદાવાદ વિભાગ	વડોદરા વિભાગ	રાજકોટ વિભાગ
વડી કચેરી, ગર્વન્મેન્ટ જી કોલોની, સુખરામનગર, રખીયાલ રોડ, અમદાવાદ- ૩૮૦ ૦૨૧	ફતેપુરા, ભુતડીઝાંપા પાસે, વડોદરા	રાજકોટ કામદાર કલ્યાણ કેન્દ્ર-૧ કોઠારીયા કોલોની, રાજકોટ
રાયપુર કેન્દ્ર , મ.રુ.અનાથાશ્રમ સામે, રાયપુર દરવાજા બહાર,અમદાવાદ	વડોદરા કેન્દ્ર-૧ ફતેપુરા, ભુતડીઝાંપા પાસે, વડોદરા	રાજકોટ કામદાર કલ્યાણ કેન્દ્ર-૧ કોઠારીયા કોલોની, રાજકોટ

		અસારવા કેન્દ્ર ખોડીદાસની ચાલી, અસારવા, અમદાવાદ		વાંકાનેર કેન્દ્ર-૧ જીનપરા, વાંકાનેર (જિ. રાજકોટ)
		સરસપુર કેન્દ્રબોમ્બે હાઉસીંગ કોલોની, નુતનમીલ પાછળ, સરસપુર, અમદાવાદ	ભરૂચ કેન્દ્ર શકતીનગર હાઉસીંગ કોલોની, ભરુચ	મોરબી કેન્દ્ર જેઇલ રોડ, મોરબી (જિ. રાજકોટ)
		ચમનપુરા કેન્દ્ર કલાપીનગર હાઉસીંગ કોલોની, ન્યુ મેન્ટલ બારી સામે, ચમનપુરા, અમદાવાદ	સુરત કેન્દ્રમોતી ટોકીઝ પાસે, દાણાપીઠ, સુરત	ભાવનગર કેન્દ્ર-૧ કુંભારવાડા, નારીરોડ, ભાવનગર
		હિરપુર કેન્દ્ર ગર્વન્મેન્ટ જી કોલોની સુખરામનગર પાણીની ટાંકી સામે, અમદાવાદ	નવસારી કેન્દ્ર મફતલાલ મીલની ચાલી, નવસારી (જિ.નવસારી)	ભાવનગર કેન્દ્ર-૨ કરચલીયા પરા, ભાવનગર
		બાપુનગર કેન્દ્ર-૩ હરદાસનગર હાઉસીંગ કોલોની, જનરલ હોસ્પીટલ પાસે, બાપુનગર,અમદાવાદ	વાપી કેન્દ્ર જી.આઇ.ડી.સી. હાઉ. કોલોની-સી-ટાઇપ કવાટર્સ, જી.આઇ.ડી.સી.વાપી	મહુવા કેન્દ્ર નુતનનગર મહુવા (જિ. ભાવનગર)
		બાપુનગર કેન્દ-૨, મ્યુ.સ્કૂલ નં.૩/૪ સામે નવાબાપુનગર અમદાવાદ-		ભાવનગર કેન્દ્ર-૩ વિઠ્ઠલવાડી, ભાવનગર
		અશોકપુરા કેન્દ્ર જયુપીટર મીલની ચાલી, દુધેશ્વર રોડ, અમદાવાદ-૪		જામનગર કેન્દ્ર-૨ શંકર ટેકરી, જામનગર (જિ.જામનગર)
		બહેરામપુરા કેન્દ્ર પરિક્ષિતલાલનગર સ્લમ્સ કવાટર્સ અમરાઇવાડી, અમદાવાદ		પોરબંદર કેન્દ્ર-૧ કડીયા પ્લોટ પોરબંદર
		અમરાઇવાડી કેન્દ્ર મ્યુનિ.સ્લમ્સ કવાટર્સ અમરાઇવાડી, અમદાવાદ		પોરબંદર કેન્દ્ર-૨ પાવરહાઉસ કોલોની પોરબંદર
		કલોલ કેન્દ્ર હેતલ પ્રાથમિક શાળાના મકાનમાં રેલ્વે સ્ટેશન પાછળ, કલોલ (ઉ.ગુ.)		સુરેન્દ્રનગર કેનદ્ર-૧ ન્યુ લેબર કોલોની પાસે, ભગવતી ચાલ, સુરેન્દ્રનગર
		સિધ્ધપુર કેન્દ્ર બિન્દુ સરોવર રોડ, સિધ્ધપુર (જિ.પાટણ)		ધ્રાંગધ્રા કેન્દ્ર હાથીખાના ધાંગધ્રા (જિ.સુરેન્દ્રનગર)
૨.૧૨	કચેરી શરુ થવાનો સમય	સવારે ૧૦.૩૦ કલાક		
	કચેરી બંધ થવાનો સમય	સાંજે ૧૮.૧૦ કલાક		